

Ani nedostatek lidí nedotlačil firmy k větší nabídce částečných úvazků

Zkrácené úvazky by na pracovní trh mohly dostat desítky tisíc žen, které jsou doma s dětmi.

-TEXT- JAN RICHTER

Ctyřiatřicetiletá manažerka Iva Janoušková řídí marketingovou strategii portálu Slevomat. Do firmy nastoupila před více než rokem s podmínkou, že kvůli malému synovi bude pracovat na 0,8 úvazku. Když je potřeba, pracuje i večer, ale říká, že její pracovní vytížení obvykle nepřesáhne šest hodin denně. „Kolegové si zvykli, že mě musí stihnout do tří, kdy odcházím vyzvednout syna ze školky,“ popisuje Janoušková, která je matkou samoživitelkou.

Kratší úvazek si chce ponechat, protože ji práce baví a výborně si při ní odpočine od starostí o syna. Plný úvazek by podle svých slov zvládala, ale nechce. Nenutí ji k tomu ani menší plat, protože vedle práce ve Slevomatu provozuje psí hotel, který jí nižší příjem kompenzuje. I díky tomu si může najmout paní na hlídání, když syn onemocní a sama s ním nemůže zůstat doma.

Ženská otázka

Slevomat je k práci na zkrácený úvazek vstřícný. Ze zhruba 230 zaměstnanců firmy jich ale tuto možnost využívá asi deset. Ani kritický nedostatek pracovních sil u nás počet zkrácených úvazků výrazněji nezvýšil. Podle nejnovějších údajů z loňského třetího čtvrtletí jich

bylo necelých 390 tisíc, tedy 7,4 procenta všech úvazků. Za posledních šest let jich přibýlo asi 120 tisíc, ale v porovnání se západní Evropou či USA je u nás pozic s kratší pracovní dobou stále výrazně méně. Podle Filipa Pertolda z pražského institutu CERGE-EI

► **Práce žen po návratu z mateřské je plně zdaněná a manžel navíc přijde o slevu na nepracující manželku.**

by rozšíření této formy flexibilního zaměstnávání přitom mohlo mít vedle příznivého dopadu na hospodářství i jiné blahodárné účinky. „Přineslo by to lepší možnost kombinování rodinného života a kariéry, dřívější návraty matek do práce a větší ochotu otců zapojit se do péče o děti. Celkově to povede k lepšímu dlouhodobému ekonomickému růstu i vyváženějšímu rodinnému prostředí, možná i s menší rozvodovostí,“ říká Pertold.

Zhruba tři čtvrtiny zkrácených úvazků připadají na matky s dětmi. Kratší pracovní doba jim při péči o děti umožňuje i pozvolný návrat do profesního života. Ženy v této situaci jsou přitom jednou ze skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností;

až 60 procent z nich nemůže podle studie Fondu dalšího vzdělávání z roku 2015 kvůli dlouhodobé absenci na trhu najít práci.

Větší počet zájemkyň o práci by samozřejmě ocenili i zaměstnavatelé, jimž chybí přes 200 tisíc pracovníků. Vláda tento problém zmírňuje zvýšením počtu pracovních víz pro občany Ukrajiny, jichž chce letos udělit necelých 20 tisíc. Minimálně stejný počet míst by bylo možné obsadit ženami, které čerpají rodičovskou dovolenou nebo ji právě ukončily.

Rodičovskou dovolenou u nás v současnosti čerpá kolem 300 tisíc žen. Z nich je 20 procent ekonomicky aktivních v době, kdy je jejich nejmladšímu dítěti méně než dva roky. Podle dat OECD z roku 2014 je tento podíl v Česku spolu s Maďarskem, Slovenskem a Estonskem nejnižší mezi sledovanými zeměmi. Dřívější návrat do profesního života (jako například v Německu, kde pracuje více než polovina matek s dětmi do dvou let) by tak na pracovní trh přivedl desítky tisíc žen.

Obchod ano, výroba ne

Mezi příčinami relativně nižšího počtu zkrácených úvazků v Česku se obvykle uvádí struktura ekonomiky s velkým podílem výrobních podniků, kde →

Byznys Echo

Nabízí vaše firma možnost práce na zkrácený úvazek?

Šárka Litvinová spolupřítelka Asiany

Ve službách je zkrácený úvazek ideální pro některé zaměstnance, ale noční můra pro klienty a zaměstnavatele. My jej poskytujeme a uvítali bychom podporu státu, pokud to s nimi v odůvodněných případech myslí vážně.

Martin Hutař jednatel PRO-BIO

Nabízíme. Na pozicích, kde je rutinní práce, to není problém. Tam, kde je potřeba větší flexibilita, se snažíme zkrácený úvazek neposkytovat. Ženám po mateřské je určitě lepší vyjít vstříc.

Hana Gawlasová partnerka AK Squire Patton Boggs

Možnost zkráceného úvazku je nutnost pro každou (bystrozrakou) firmu. Vyžaduje nasazení a zdravý rozum na obou stranách, ale koneckonců to vyžaduje vše, co za něco stojí, že?

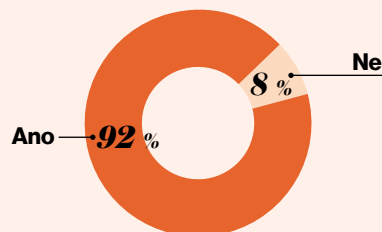

Evžen Korec ředitel Ekospolu

Zcela výjimečně, máme ve firmě jedinou takovou pozici, konkrétně v sektoru nákupu nemovitostí. Naopak ti, které jejich práce skutečně baví, pracují déle, než je pracovní doba.

Jak to vidí čtenáři Ekonomu: Mají firmy nabízet více pracovních příležitostí na zkrácený úvazek?

V anketě hlasovalo 142 lidí.

není kratší pracovní doba praktická. Někteří významní zaměstnavatelé proto takovou možnost vůbec nenabízejí. „Více než 90 procent našich zaměstnanců pracuje v třisměnném provozu. Máme dostatek uchazečů o plný úvazek a vzhledem k tomu, že zkrácené úvazky ani nenabízíme, nepřicházejí k nám uchazeči, kteří by je požadovali,“ říká mluvčí Hyundai Motor Manufacturing Czech Petr Vaněk.

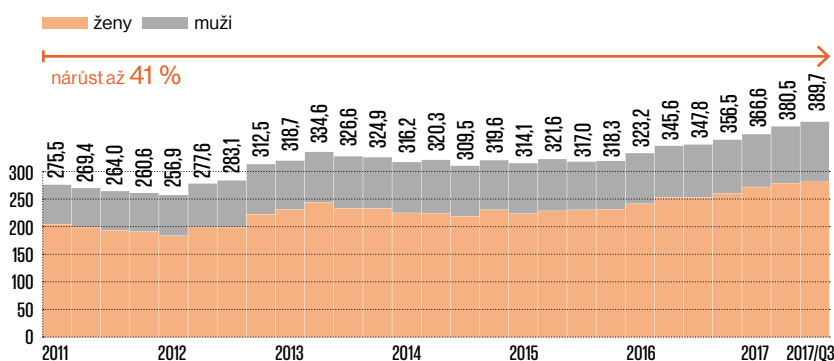
Zaměstnanci ale firmám chybí i v oborech, v nichž už velké množství lidí na zkrácené úvazky pracuje a jejich podíl je výrazně nadprůměrný. Například v kategorii pomocných dělníků je podle Českého statistického úřadu 23 procent částečných úvazků a pracovníků ve službách a prodeji

17 procent. V obchodním řetězci Lidl pracuje v Česku 10,5 tisíce lidí, z nichž má kolem 6,5 tisíce kratší úvazky. Také ve zdravotnictví jsou zkrácené úvazky nadprůměrně časté, je jich 9,3 procenta, přičemž v největší české nemocnici, pražském Motole, má kratší pracovní dobu kolem 20 procent zaměstnanců.

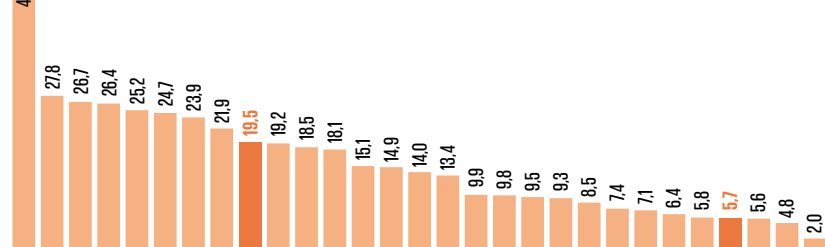
Vysoké daně

Rezervoár žen se zájmem o práci na zkrácený úvazek se tak zřejmě vyčerpal a jeho rozšíření brání několik systémových faktorů. Mezi ně patří především to, že mnoha ženám hlavně s nižším vzděláním a kvalifikací se zkrácený úvazek nevyplácí. Práce žen je po návratu z rodičovské dovolené plně zdaněná a manžel

Kolik lidí pracuje v ČR na zkrácený úvazek (částečné úvazky celkem v tisících)

Zkrácené úvazky v EU (podíl v %, rok 2016)

ZDROJ: ČSÚ, EUROSTAT

navíc přijde o slevu na nepracující manželku. „Když to přičteme k již tak vysokému zdanění práce v ČR, zjistíme, že v mezinárodním srovnání je u nás práce matek extrémně zdaněná. Vydělávat na částečný úvazek se tím pádem nevyplácí,“ dodává Pertold.

Personální agentury sice uvádějí, že poptávka po zkrácených úvazcích roste; například společnost LMC, provozující portály Jobs.cz a Práce.cz, loni zjistila, že by takovou formu zaměstnání přivítalo až 40 procent rodičů. Někteří experti ale tvrdí, že zájem trvá jen do doby, než si rodina spočítá finanční dopad. „Hodně žen říká, že by to chtěly, ale pak si uvědomí, že domácnost potřebuje dva platy. Chtěly by 0,8 nebo 0,9 úvazku, ale to

není pro zaměstnavatele výhodné,“ říká ředitelka Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí Jaromíra Kotíková. Podle studie tohoto ústavu z roku 2015 o tuto možnost požádalo v práci jen 14 procent rodičů.

Dalším faktorem je podle Pertolda fakt, že na částečné úvazky nejsou české firmy zvyklé. To se týká i veřejného sektoru, kde jinak rozšíření této formy zaměstnávání kromě neochoty nic nebrání.

Osvobozená domácnost

Návratu žen na pracovní trh by pomohla také cenově dostupná nabídka služeb pro domácnost, jež v některých evropských zemích dotuje stát. V Belgii od roku 2004 funguje systém

daňově odpočitatelných poukazů, jimiž mohou rodiny platit firmám zapojeným do programu. V roce 2014 tento systém využilo přes 975 tisíc belgických domácností. Podobný systém funguje ve Francii a napodobit se jej chystají také v Německu.

V Česku se o tak ambiciózním projektu neuvažuje. Dosud platná strategie zaměstnanosti (převzatá od Nečasova kabinetu) počítá se snižováním byrokratické zátěže pro firmy a úpravou minimálního vyměřovacího základu pro výpočet zdravotního pojištění. Když ale se stejným návrhem loni přišla opoziční TOP 09, vláda se jím odmítla zabývat kvůli obavám z výpadku plateb do systému zdravotního pojištění.

inzerce

5. DUBNA, PRAHA

VELKÁ PANELOVÁ DISKUSE O LOGISTICE V AUTOMOTIVE

PRAXE, PŘÍPADOVKY, INOVACE

AKTUÁLNÍ ZMĚNY V LEGISLATIVĚ

DIGITÁLNÍ DRIVE

JAK SE VYPOŘÁDAT S RŮSTEM E-SHOPU

MULTICHANNEL: JAK SKLOUBIT LOGISTIKU PRO ON-LINE A OFF-LINE

VÍCE INFORMACÍ NA EVENTS.ECONOMIA.CZ

inzerce

EK011230